

HELA DALARNAS TIDNING

DALA-DEMOKRATEN

Göran Greider "Är Magdalena Andersson rätt person att leda ett arbetarrörelseparti in i en bättre framtid? Hon kan verkligen vara det, men det vet vi ännu inte." **Sidan 2**

Tips: red@daladem.se SMS/MMS: 72023 inled med DD

FREDAG 5 NOVEMBER 2021 • ÅRGÅNG 104 • 25 KR

Blankt nej om vaccinkrav. "Det är inte så enkelt och man kan inte avtala bort grundlagen", klargör Marion Vaegge-mose i Vårdförbundet.

DALARNA
SIDAN 5

Gravljus i Karins hage. Fåglar knycker ljusen på kyrkogården och lämnar sedan behållaren. "De tycker om att äta stearin."

FOLKÄRNA
SIDAN 8

Hon vässar strategier. "Målet är att göra Europa fritt från monarkier", säger Jennie Nises.

DALA-FLODA
SIDAN 12**S-topp slutar - med omedelbar verkan**

Vice ordföranden: "Hon har tröttnat allteftersom" **Sidan 4**

FOTO: OSKAR MAGNUSSON

"Fruktansvärt kul - något jag drömt om"

Sidan 27

SENASTE NYTT: DALADEMOKRATEN.SE

Läs e-tidningen

Den ingår i din prenumeration och är en digital version av tidningen. Logga in och läs på etidning.dalademokraten.se eller i appen.

DALA-DEMOKRATEN

Borgerligheten hånades

I den franske vissångaren Georges Brassens verk blir den självbelättna, fantasilösa och konservativa borgerligheten ständigt förlöjligad.

KULTUR Han var nyligen dubbelt aktuell. Den 22 oktober var det exakt 100 år sedan han föddes och den 29 oktober inföll 40-årsdagen av hans bortgång.

I Frankrike kom 100-årsjubileet att uppmärksammas på många olika sätt. I synnerhet i Paris där han länge bodde och verkade, samt i födelsestaden Sète i södra delen av landet där han också ligger begravd.

I Sverige har Brassens av naturliga skäl aldrig nått samma ikoniska status som i hemlandet, vilket bland annat har språkliga orsaker. Det krävs lite mer än rena baskunskaper i franska för att hänga med i hans vislyrik, där litteraturhistoriska anspelningar och ålderdomliga vändningar från Villons och Rabelais tid samsas med gatuslang och sådana "fula" ord som man än i dag drar sig för att lära ut i språkklassrummen.

Georges Brassens slog igenom med dunder och brak när han debuterade på Paris scener år 1952. Patachou, en av den tidens stora stjärnor, sjöng hans sånger och knuffade personligen ut honom i strålkastarljuset – där han i och för sig inte trivdes särskilt bra.

Det blev skivinspelningar och turnéer. Brassens var vid tiden för debuten redan över 30 år gammal och hade alltsedan krigsslutet levit en sorts skuggtillvaro i Paris fattigaste kvarter, utblottad och obemärkt av underhållningsetablissemangen hade han under många år skrivit och komponerat för sig själv och för sina närmaste vänner.

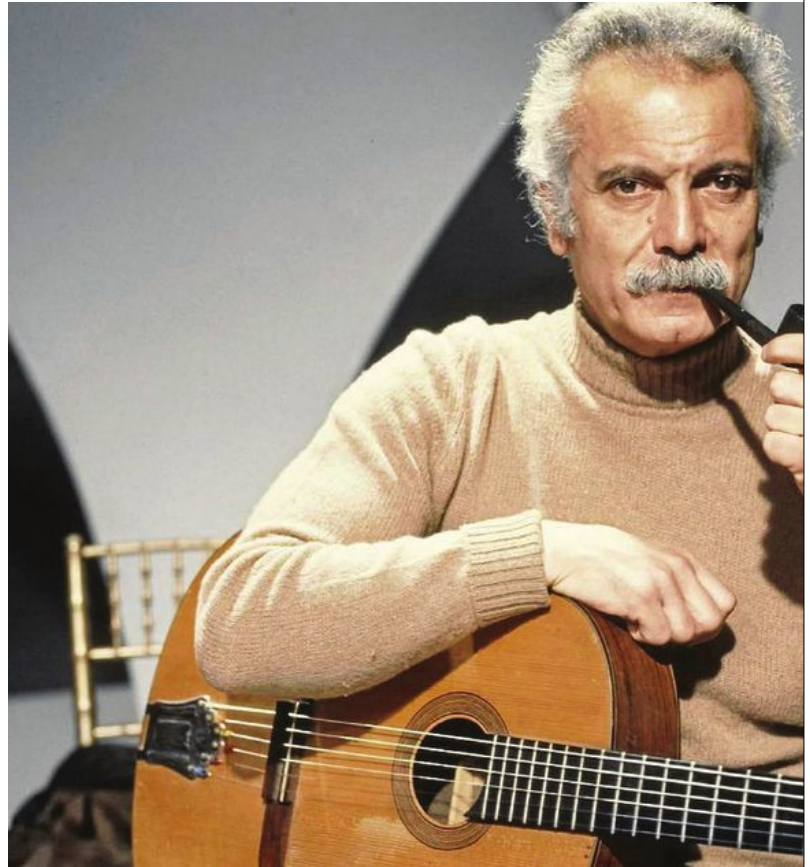
När genombrottet till slut kom var därför en stor del av det konstnärliga verket redan färdigt. Dörren till skivstudion öppnades för honom och det var bara att gå in och spela in låtarna.

I början av 1950-talet var tiden mogen för en ny sorts fransk chanson, poetisk och intellektuell, men också humoristisk, uppkäftig och antiaktörrit, med starka kopplingar till existentiellen, anarkismen och jazzen. Léo Ferré hade redan debuterat och han kontrasterade tydligt mot den välkammade, leende och publikfriande artisttyp som hade dominerat cabaretscenerna under tidigare epoker.

Även Georges Brassens bjöd åhörarna på någonting helt nytt: ömsinta och oförsämda visor, textmässigt intrikata, framförda till ett enkelt gitarr- och basackompanjemang, utan tillstympelse till "artisteri".

Sångaren lufsade in på scenen utan att hälsa på publiken, sjöng sina sånger utan någon introduktion och utan att konversera åhörarna mellan numren. En av de första succéerna hette "Le gorille". Texten handlar om en gorilla som rymmer från zoo och utnyttjar friheten till att våldta en brottmålsdomare som har oturen att befinna sig i närheten.

Denne får på så vis igen för att han samma dag dömt en stackars usling till döden. Den låten, och merparten av de andra tidiga sångerna, bedömdes opassande för radion och spelades därför

Georges Brassens – en lågmäld rabulist, provokator, romantiker och humorist.

inte där – vilket enligt många mening bara ökade deras attraktionskraft.

I Brassens verk blir den självbelättna, fantasilösa och konservativa borgerligheten ständigt förlöjligad. Visdiktares sympatier fanns tydligt hos den lilla människan, bohemen, fattig-lappen och småtjuven. Däremot gjorde han inga seriösa försök att i sina sånger sätta sig in i kvinnors situation. Dessa betraktas i regel utifrån, som attraktiva men ack så opolitiska objekt för åtra.

De mest sympatiska kvinnogestalterna får nog sägas vara de prostituerade, de som på den här tiden gick under namnet "glädjeflickor" men vars liv förstas sällan var så glatt.

Trogen sitt underifrånperspektiv framställer han dessa yrkeskvinnor med värme och förståelse. Liksom sångernas manliga berättarröster står de utanför samhället. Hederligt folk föraktar och bespottar dem och just därför får de berättarens medkänsla.

Det kan vara intressant att notera att Georges Brassens tidigt blev översatt till svenska. Redan i mitten av 1950-talet gjorde Karl Gerhard en version av "Brave Margot", och sedan följde några tolkningar av Lars Forssell. Dessa är i och för sig mycket självsvaldiga och ger inte den svenska lyssnaren någon rättvis bild av vad de franska vis-texterna går ut på.

De mest sympatiska kvinnogestalterna får nog sägas vara de prostituerade, de som på den här tiden gick under namnet "glädjeflickor" men vars liv förstas sällan var så glatt.

Exempelvis finns ingenting av originalhistorien i "Le gorille" kvar i Forssells "Djävulens sång", som också Cornelis Vreeswijk har sjungit in på skiva. Cornelis har för övrigt gjort sig skyldig till samma sak själv. I låten "Alices snaps" från 1973 lånade han Brassens "La chanson pour l'Auvergnat" men skrev en helt egen text till den befintliga melodin.

Detta förfaringssätt vid import av sånger från andra språkområden var faktiskt ganska vanligt under en stor del av förra seklet. Under 1980-talet ersattes det dock av betydligt mer texttroga översättningar och det var också under detta decennium som Brassens verk på allvar översattes till svenska.

År 1984 kom lp:n "Thorstein Bergman sjunger Georges Brassens" och två år senare kom ett annat album helt tillägnat den franske vissångaren: "Ökänd: Pierre Ström sjunger Georges Brassens". Därefter har intresset för Brassens verk kanske minskat något i Sverige, men utan att försvinna helt. Flera artister både före och efter millennieskiftet har sjungit in enskilda låtar av Brassens på svenska. Exempel som kan nämnas är Thomas Ellerås, Peter Carlsson, Maria Stoltz och Olle Nyman, samt gruppen Gunnar Källström & Fredens liljer.

REDAKTÖR
Ulf Lundén
kultur@daldadem.se
Tel 023-475 76

S-kvinnor petas från partiets VU

DEBATT I mer än 70 år har S-kvinnor ingått i Socialdemokraternas verkställande utskott, som har ansvar för den omedelbara ledningen av partiets verksamhet. Nu ligger ett förslag till partikongressen att Kvinnoförbundet ska petas från VU. Det är ett olyckligt och sorgligt ställningstagande, anser S-kvinnor och jag håller med av hela mitt hjärta.

Nu när partiet så hårt går fram med att det är ett feministiskt parti så är det ett mycket märkligt förslag. Det är kvinnoförbundet som driver på om ökad jämställdhet, om kvinnors rättigheter och mot patriarkala strukturer. S-kvinnor är Sveriges största kvinnoförbund och att utesluta dem ur VU är verkligen att ta flera steg bakåt.

Yvonne Grönberg

av Brassens

FOTO: SVERIGES RADIO

För den som i samband med 100-årsjubileet blir nyfiken på Georges Brassens visor rekommenderas naturligtvis i första hand hans egna originalinspelningar, men även Thorstein Bergmans och Pierre Ströms album med svenska tolkningar är väl värda att lyssna på.

Musikaliskt ligger dessa tolkningar ofta nära de franska originalversionerna – och översättningarna, utförda av Thorstein och Olle Bergman i det första fallet och av Lennart Brummer i det andra, är helt och hållet kongeniala. Trots att uppgiften egentligen borde vara omöjlig lyckas de överföra de flesta av originalens kvaliteter, samtidigt som texterna framförs på idiomatisk och välflytande svenska – en sällsynt kombination när det gäller översättning av vislyrik.

Albumen finns tyvärr inte återutgivna på cd, men de gamla vinylskivorna går att hitta på andrahandsmarknaden och låtarna finns också tillgängliga via diverse strömningstjänster.

Någon regelrätt biografi över Georges Brassens finns inte att tillgå på svenska, men Peter Mosskins bok "Brel och Brassens – ett franskt äventyr" ger ett personligt porträtt av de båda artisterna, deras verk och av tiden som de levde i.

Mattias Aronsson

Docent, universitetslektor i franska, Högskolan Dalarna

Thorstein Bergman i samtal med den franska sångerskan Monique Morelli vid Bobino teater i Paris. Året var 1968. FOTO: BODIN

Thorstein Bergman fick en Grammis för årets visalbum 1995. Tio år tidigare gav han ut en egen platta med tolkningar av Georges Brassens visor på svenska. FOTO: JAN COLLIS/OFT

Gus Loxbo.

FOTO: SUNE ANDERSSON

”
Ett album som talar med sina klanger, knaster och försynta klanger.”

Fin egentillverkad platta när Gus Loxbo debuterar

JAZZ Gus Loxbo har hörts och hörs i jazzbandet Pombo där han är basist.

Nu gör han solodebut med vad man kan kalla ett egentillverkat album.

RECENSION

Gus Loxbo
Trädknaster
Noshörning records

Jazz och experimentell musik är Gus Loxbos musikaliska område. Han är utbildad inom jazz och improvisation, elektro-akustisk komposition och lite till. Nu är det kontrabas som gäller.

Loxbos kompositioner har namn som: "De gamla skog", "Jag och det i evighet", "Till sjöss på kolsyrat vatten" och "Spirituellt liv med fågel-erfarenheter". Egentligen kan låtarna heta vad som helst.

De är ordlösa och det är upp till lyssnaren att höra det som ska höras eller kanske att höra någonting annat. Ett instrument. Det är mycket eller litet. Gus Loxbo är sparsam med ljud. Han låter klangerna vara små, försynta. Det är tystnad som fyller ut ljudbilden. Är det jazz? Tja, vad är jazz egentligen. Jazz är ett brett musikområde. Gus Loxbos solodebut är dock inget för

den som vill att jazzmusik ska låta som det låt för.

Nej, Loxbo rör sig långt bort från standarden, det är experimentellt, det är improvisation och väldigt nära den konstmusik som har sina rötter i den klassiska musiken. Gus Loxbos album lär inte bli någon storsäljare men det är ett album som talar med sina klanger, knaster och försynta klanger.

Lennart Götesson

Gitarristen Nils Klöfver ger konsert hemma igen

KONSTMUSIK Nils Klöfver, prisad gitarrist med en stor del av världens som arbetsfält, kommer tillbaka till Borlänge.

Han spelar på Wasabryggeriet tillsammans med flöjtisten Julia Crowell onsdagen den 10 november.

Konserten är till stor del en manifestation av det internationella Piazzollarett men med inslag även av Bach.

– Julia och jag studerade samtidigt i London och har haft kontakt i stort sett alla år. Hon är en fantastisk musiker. Vi kommer att spela en Bachsonat för gitarr och flöjt och ett verk av Piazzolla som berättar om tangons historia med nedslag på fyra platser och olika år.

Nils Klöfver föddes i Stockholm, kom till Torsång som tvååring, växte upp där och musikfostrades som ung gitarrist i Borlänges kommunala musikskola. Han fortsatte på Musikkonserveriet i Falun och flyttade till London 2002 för att börja på Royal College of Music.

Hans karriär tog fart när han 2006 klarat sin Bachelor of music (BM-us) med högsta betyg och vunnit första pris i RCM Guitar Competition. Han gjorde sitt debutframträdande i Londons prestigefyllda Wigmore Hall i London.

Duon Nils Klöfver, gitarr, och Julia Crowell, flöjt gick på Royal College of Music samtidigt. Nu uppträder de tillsammans i Borlänge med musik av Bach och Piazzolla.

Nils Klöfver har sedan dess arbetat som frilansande gitarrist i Europa, Amerika och Japan. Efter ett årtionde av framträdanden, inspelningar och undervisning i England, flyttade Nils Klöfver till Changzhou i Kina år 2017. Numera bor han tillsammans med sin fru och ett omkring tio månader gammalt barn i Uppsala, där han har fått ett "vanligt" jobb, blivit pappa och tiden till gitarrövningar inte är lika riklig som förr.

Jag saknar verkligen att sitta med gitarren åtta timmar om dagen, men jag försöker ändå att ta mig så mycket tid jag kan, och övar självklart ordentligt. Inte minst för att vara väl förberedd inför konserten på Wasabryggeriet. Det ska verkligen bli härligt att spela i Borlänge igen.